

- روابط اقتصادی در فضای بین‌المللی تنها به مبادله کالاهای و خدمات محدود نمی‌شود بلکه به حرکت نیروی کار و سرمایه از نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر که شرایط بهتری دارد، گسترش می‌یابد.

- هر کشوری به دنبال جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی برای کشور خود است تا علاوه بر پس‌اندازهای داخلی خود، پس‌اندازهای کشورهای دیگر را نیز در رشد و افزایش کارخانه‌ها و بخش‌های تولیدی داخلی به کار گیرد.

(د) علاوه بر خرید حضوری، اشخاص می‌توانند از طریق اینترنت نیز به خرید اقدام کنند و پس از عملیات، نمونه چاپی آن را به عنوان رسید دریافت نمایند.

(آنلاین با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۶)

اقتصاد

نگارنده پاسخ: سارا شریفی

مؤلف و ناظر علمی کتاب آبی اقتصاد (قلم‌چی)

گزینه ۴ .۱۰۱

(الف) کالای سرمایه‌ای: به کالاهای بادامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود، کالای سرمایه‌ای گویند.

یخچال در منزل کالای بادام مصرفی و یخچال در مغازه بستنی فروشی کالای سرمایه‌ای است. تراکتور، ماشین آلات کارخانه‌ها و ابزار تولیدی، مثال‌های دیگر کالای سرمایه‌ای است.

(ب) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود نیز محدود است (کمیابی).

(ج) نمونه کالاهای ضروری: خوراک، پوشاش، مسکن، نمک، دارو نمونه کالاهای سرمایه‌ای: یخچال در مغازه بستنی فروشی، تراکتور و ماشین آلات کارخانه‌ها، ابزار تولیدی

نمونه کالاهای لوکس و تجملی: نورافشان، فرش‌های گران قیمت

گزینه ۱ .۱۰۲

(آنلاین با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

$\frac{1}{4} \times ۴۴ = ۱۱$ هزینه استهلاک

$\frac{1}{3} \times ۳۳ = ۱۱$ هزینه استهلاک

$\frac{5}{100} \times ۷۲ = ۳/۶$ میزان کاهش بها

$۷۲ - \frac{۳}{۶} = ۶۸/۴$ بهای جدید کالا

$= ۶۸,۴۰۰,۰۰۰$ میلیون ریال

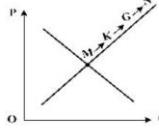
$\frac{۶۸/۴}{۱۲} = ۵/۷$ هزینه استهلاک سالانه جدید

مجموع هزینه استهلاک سه سال آخر کالا با احتساب قیمت جدید

$= ۱۷,۱۰۰ \times ۳ = ۵۱,۳۰۰$ میلیارد ریال

(بازار، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

گزینه ۳ .۱۰۳

نقاط بر روی خط صعودی قرار دارند، بنابراین این خط بیانگر منحنی عرضه است.

(در منحنی عرضه با افزایش قیمت، مقدار عرضه کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل با کاهش قیمت، عرضه آن نیز کاهش می‌یابد.)

بنابراین علت حرکت از نقطه M به نقطه N قیمت بالاتر و عرضه بیشتر است.

(ترکیبی، صفحه‌های ۱۱۶، ۱۱۷ و ۱۲۰)

گزینه ۲ .۱۰۴

(الف) در مقدمه قانون اساسی آمده است:

«در تحکیم بنیان‌های اقتصادی، اصل، رفع نیازهای انسان در جریان رشد و تکامل اوست، نه همچون دیگر نظامهای اقتصادی تمرکز و تکاثر ثروت و سودجویی، زیرا که در مکاتب مادی، اقتصاد خود هدف است و بدین جهت در مراحل رشد، اقتصاد عامل تخرب و فساد و تباہی می‌شود ولی در اسلام، اقتصاد وسیله است و از وسیله

انتظاری جز کارایی بهتر در راه وصول به هدف نمی‌توان داشت.»

(ب) بانک توسعه اسلامی مستقر در جده (وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی)، نیز بانک توسعه‌ای است.

(ج) مبادلات بین‌المللی در بازارهای کار و سرمایه:

(بازار، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۷)

(الف) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۱) مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا مایل به خرید تعداد واحد کمتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. زیرا گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند.

(ب) نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی در بازار می‌گویند. نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان

د) درآمدها گاهی قابل ثبت نیست، به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن شکاف درآمدی، شکاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه خانوار نماینده‌ای از درآمد آن است.

(ترکیبی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۵)

۱۱۰. گزینه ۲

$$\frac{۲}{۵} \times ۲۰۰۰ = ۸۰۰ \quad \text{ارزش پولی مسکوکات}$$

$$= \text{سپرده دیداری} + \text{سپرده غیردیداری} = ۱۰۰۰$$

$$\Rightarrow \text{واحد} = ۸۲۰ = ۱۰۰۰ - ۱۸۰ = \text{سپرده غیردیداری}$$

ارزش پولی موجودی حسابهای قرض‌الحسنه + سپرده غیردیداری = شبه پول

$$\text{واحد} = ۲۱۰۰ = ۸۲۰ + ۱۲۸۰ = ۸۲۰ + ۱۰۲۰ = ۲۱۰۰$$

$$\text{سپرده غیردیداری} + \text{سپرده دیداری} + \text{اسکناس} + \text{مسکوکات} + \text{قرض‌الحسنه} = \text{نقدینگی}$$

$$\text{واحد} = ۵۰۸۰ = ۵۰۰۰ + ۲۰۰۰ + ۱۰۰۰ = ۱۲۸۰ + ۸۰۰ + ۲۰۰۰ + ۱۰۰۰ = ۵۰۸۰$$

(بازار، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۴)

۱۱۱. گزینه ۱

الف) در سطح قیمت ۲۵۰ ریال که به ازای آن مقدار عرضه و تقاضا با هم برابرند،

بازار به تعادل می‌رسد و در آن کمبود یا مازاد مشاهده نمی‌شود. بنابراین در ردیف ۴ برابری میان عرضه و تقاضا را داریم که به آن «قیمت و مقدار تعادلی» می‌گویند.

ب) در سطح قیمت‌های پایین‌تر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۱، ۲ و ۳) در بازار با

«کمبود عرضه» رویه رو می‌شوند.

ج) در سطح قیمت‌های بالاتر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۵، ۶ و ۷) در بازار با «مازاد عرضه» رویه رو می‌شوند.

(ترکیبی، صفحه‌های ۹۸ و ۹۵)

۱۱۲. گزینه ۴

الف) به طور کلی سیاست‌های تثبیت اقتصادی به دو دسته سیاست‌های پولی و سیاست‌های مالی تقسیم می‌شود.

ب) دولتها برای مدیریت کلان کشور، علاوه‌بر سیاست‌های پولی، از ابزارها و سیاست‌های مالی استفاده می‌کنند.

ج) برای تداوم پیشرفت اقتصادی، علاوه بر ارتقای توان تولید (به عنوان عنصر اساسی پیشرفت)، مقاوم‌سازی اقتصاد و آسیب‌ناپذیری اقتصاد از فشارها و تکانه‌های مختلف الزامی است. اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، ضدشکنندگی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری مسئله مقاوم‌سازی اقتصاد را پیگیری و اجرا می‌کنند.

د) نفت خام، ثروت عمومی است و همان‌طور که فروش فرش و اثاث خانه، نباید،

برای خانوار درآمد به شمار رود، منابع حاصل از صادرات و فروش نفت نیز درآمد محاسبه نمی‌شود.

(بول، صفحه ۵۹)

۱۱۳. گزینه ۱

الف) کاهش قدرت خرید پول در جامعه نتیجه وجود تورم در آن جامعه است.

ب) پول در مقابل «سطح عمومی قیمت‌ها» ارزش خود را حفظ نکرده است.

ج) یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است.

د) رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است.

هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و

برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد.

ه) چون یک واحد پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند،

می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.

و) قدرت خرید پول به «سطح عمومی قیمت‌ها» در جامعه بستگی دارد.

(بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

۱۱۴. گزینه ۳

می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی در بازار می‌گویند. نقطه C نقطه تعادلی است:

$$\text{مقدار تعادلی} = ۶۰۰ \text{ کیلو (مقدار عرضه} = \text{مقدار تقاضا)}$$

قیمت تعادلی = ۲۵۰ ریال (قیمت ارائه شده از سوی عرضه کنندگان = قیمت ارائه شده از سوی تقاضا کنندگان

ج) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۳) مصرف کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحدهای بیشتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. در حالی که تولید کنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ درنتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود.

(د) منحنی تقاضا (M) نزولی و منحنی عرضه (N) صعودی است.

ه) در سطح قیمت ۱۰۰ ریال (به دلیل ارزان بودن کالا و به صرفه نبودن تولید برای تولید کنندگان) میزان عرضه کالا صفر است

هم‌چنین در سطح قیمت ۴۰۰ ریال به دلیل گران بودن کالا میزان تقاضای کالا صفر است.

۱۰۸. گزینه ۳

(آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه ۴۵)

$$= \text{ارزش افزوده محصول در هر مرحله}$$

$$\text{ارزش محصول در مرحله قبل} - \text{ارزش محصول در مرحله}$$

$$\text{ریال} = ۱۰۰۰ - ۸۵۰۰ = ۱۵۰۰ \text{ ارزش افزوده مرحله دوم}$$

$$\text{ارزش افزوده مرحله چهارم}$$

$$= \text{ارزش مرحله سوم} - \text{ارزش محصول در مرحله چهارم}$$

$$\text{ریال} = ۱۹۰۰ - ۱۱۰۰ = ۸۰۰ \text{ ارزش افزوده مرحله چهارم}$$

(ب) روش‌های محاسبه تولید کل جامعه:

۱- روش هزینه‌ای: جمع ارزش پولی تولیدات نهایی که به خانوارها فروخته می‌شود. (چه به دست فروشندگان نگاه کنیم و چه به دست مصرف‌کنندگان) در این روش ارزش پولی تولیدات نهایی را محاسبه می‌کنیم و بدیهی است که همه تولیدات واسطه‌ای و مواد اولیه در محاسبه کالاهای و خدمات نهایی خود به خود اندازه‌گیری شده است و نیازی به محاسبه مجدد آن نداریم.

۲- روش درآمدی: حاصل جمع درآمد تقسیم شده بین عوامل تولید (به صورت مزد، سود و اجره)

حاصل جمع درآمد همه بازیگران و فعالان اقتصادی داخلی یا ملی

۳- روش ارزش افزوده: مجموع ارزش‌های اضافه شده در هر مرحله تولیدی

چ) اقتصاددانان برای جلوگیری از اشتباہ، حداقل دو روش را برای محاسبه به کار می‌گیرند و جواب‌ها را مقایسه می‌کنند.

۱۰۹. گزینه ۲

(ترکیبی، صفحه‌های ۸۷، ۸۳ و ۸۴)

(الف) بانک‌های مسکن یا کشاورزی بانک‌های تخصصی هستند که در ایران بیشتر نقش بانک تجاری را ایفا می‌کنند.

(ب) حیات: برداشت مستقیم محصول آمده طبیعت و مالکیت آن (بدون این که کاری روی آن انجام شود). مثال: بهره‌برداری از علف مراتع، چوب جنگل‌ها، معادن و یا ماهی دریاها

ج) برخی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی از معیارها و شاخص‌های توسعه برای تضمیل الگوهای غربی سوءاستفاده می‌کنند، به طوری که گاهی توسعه‌یافته‌گری معادل غربی شدن تلقی شده است. از سوی دیگر الگوهای توسعه به طور معمول به تفاوت‌های بومی و محلی کشورها و همچنین به تاریخ، فرهنگ، باورها و ارزش‌های اجتماعی آن‌ها توجه لازم را ندارد.

با توجه به عبارت نسبت به مازاد، نرخ مالیاتی مورد محاسبه تصاعدی طبقه‌ای است، در این نرخ مالیاتی با جزئی افزایش یا کاهش درآمد مالیات فرد به شدت تغییر نمی‌کند.

$$\text{میلیون ریال } \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۱۵ \quad (۲۵۰ - ۱۵۰) \times \frac{۱۵}{۱۰۰}$$

$$\text{میلیون ریال } \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۲۰ \quad (۳۵۰ - ۲۵۰) \times \frac{۲۰}{۱۰۰}$$

$$\text{میلیون ریال } \frac{۲۵}{۱۰۰} = ۲۵ \quad (۴۵۰ - ۳۵۰) \times \frac{۲۵}{۱۰۰}$$

$$\text{میلیون ریال } \frac{۳۵}{۱۰۰} = ۱۵۷ / ۵ \quad (۹۰۰ - ۴۵۰) \times \frac{۳۵}{۱۰۰}$$

$$\text{میلیون ریال } \frac{۴۵}{۱۰۰} = ۶,۳۴۵ \quad (۱۵,۰۰۰ - ۹۰۰) \times \frac{۴۵}{۱۰۰}$$

میلیون ریال $\frac{۶,۳۴۵}{۵} = ۱۲۹,۰۰۰$ = مالیات ماهانه فرد
میلیون ریال $\frac{۶,۳۴۵}{۱۲} = ۵۲۸,۷۵۰$ = مالیات سالانه فرد
ریال $۱۲۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۲۸,۷۵۰,۰۰۰ = ۸,۴۳۷,۵۰۰,۰۰۰$ = مانده خالص ماهانه

(۸۲، توسعه و پیشرفت، صفحه ۴)

۱۱۵. ۴ گزینه

گروه کشورها	متوسط درصد نرخ باسادی بزرگ‌سالان (به طور متوسط)	متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر)	متوسط امید به زندگی در آغاز تولد
۴۳ کشور با توسعه انسانی ضعیف	٪ ۵۷/۱	۸۹/۴	۶۰/۵ سال
۴۹ کشور با توسعه انسانی زیاد	٪ ۱۰۰	۶	۸۰/۵ سال

درآمد سرانه سالانه در بیش از ۵۰ کشور در حال توسعه فقیر از ۱۶۰۰ دلار کمتر است در حالی که هیچ یک از ۲۰ کشور توسعه یافته دنیا درآمد سرانه سالانه کمتر از ۴۰,۰۰۰ دلار در سال ندارد.
در سال ۲۰۱۵ میلادی تولید ناخالص داخلی سرانه در کشور سوئیس بیش از ۸۰۶۷۵ دلار و در سودان حدود ۲۲۱ دلار بوده است.